MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
DAVID SCICLUNA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta tal-25 ta' Settembru, 2008

Numru 6/2004

Ir-Repubblika ta' Malta

v.

... omissis ...
Concetta Decelis
Jason Louis Paul Decelis

Il-Qorti:

Rat l-Att ta' Akkuza migjub fil-Qorti Kriminali mill-Avukat Generali fit-2 ta' April 2004 kontra Carmel Decelis, Concetta Decelis u Jason Decelis li permezz tieghu l-

istess Avukat Generali akkuzahom talli dolozament, bil-hsieb li joqtlu persuna jew li jqieghdu l-hajja taghha f'perikolu car, ikkagunaw il-mewt ta' Rachel Bowdler;

Rat is-sentenza tal-Qorti Kriminali tat-13 ta' Gunju 2006 li permezz taghha dik il-Qorti, wara li rat il-verdett tal-gurati li bih b'seba' voti favur u b'zewg voti kontra sabu lill-appellanti Concetta Decelis (allura akkuzata) hatja ta' l-akkuza skond l-Att ta' l-Akkuza u b'sitt voti favur u tliet voti kontra sabu lil Jason Louis Paul Decelis hati ta' l-akkuza skond l-Att ta' l-Akkuza, ikkundannat lil Concetta Decelis ghall-piena ta' hmistax-il sena prigunerija li minnhom ghandu jitnaqqas kull zmien li hija ghamlet taht arrest preventiv biss in konnessjoni ma' dan ir-reat, kif ukoll ikkundannatha thallas terz (1/3) ta' l-ispejjez tal-perizji totali f'din il-kawza li jammontaw ghal elf, hames mija u erbgha u sittin liri Maltin u sittin centezmu (Lm1,564.60), u cioe` hames mija u wiehed u ghoxrin liri Maltin u tlieta u hamsin centezmu (Lm521.53); u lil Jason Louis Paul Decelis ghall-piena ta' hamsa u ghoxrin sena prigunerija li minnhom ghandu jitnaqqas kull zmien li hu ghamel taht arrest preventiv biss in konnessjoni ma' dan ir-reat u mhux ghal xi reat iehor li ghalih kien fl-istess zmien il-habs, kif ukoll ikkundannatu jhallas terz (1/3) ta' l-ispejjez tal-perizji totali f'din il-kawza li jammontaw ghal elf, hames mija u erbgha u sittin liri Maltin u sittin centezmu (Lm1,564.60), u cioe` hames mija u wiehed u ghoxrin liri Maltin u tlieta u hamsin centezmu (Lm521.53). Inoltre, kemm minn rajha kif ukoll fuq ir-rakkomandazzjoni tal-gurati, dik il-Qorti rrakkomandat lid-Direttur tal-Facilita` Korrettiva ta' Kordin li sa fejn hu possibbli skond il-ligi jippresta l-assistenza kollha medika u ta' kull xorta ohra biex jghin lill-istess Jason Louis Paul Decelis jeghleb xi problemi ta' droga li jista' jkollu, u dan wara li dik il-Qorti kienet rat it-talba unanima tal-gurati lill-Qorti li "tintwera hniena ma' Concetta Decelis minhabba li gabet ruhha ta' omm li ghamlet minn kollox biex tipprotegi l-interessi ta' binha Jason. Dan ghad-detriment tal-vittma Rachel Bowdler" u li "jekk Jason Decelis ghandu problema socjali, taghtih l-ghajnuna kollha mehtiega li ghandu bzonn". L-ewwel Qorti waslet ghad-decizjoni taghha wara li semghet

it-trattazzjoni dwar il-piena, rat il-fedina penali aggornata ta’ l-appellanti u kkunsidrat is-segwenti:

“ *… omissis …*

“Qieset is-sottomissjonijiet <u>kollha</u> tad-difiza tal-hatja Concetta Decelis li jinsabu registrati w senjatament, izda mhux biss, is-segwenti w cioe`:

“Illi l-verdett ta’ htija tal-gurati kien biss ta’ sebgha kontra tnejn. Li hi ghandha fedina penali netta. Li hi kkooperat bis-shih mal-Pulizija w kieku ma ghamlitx dan, l-ezitu tal-kawza seta’ jkun ferm differenti. Sahansitra kienet hi li baqghet tinsisti mal-hati Jason Decelis biex hu ukoll jaghmel it-tieni stqarrija li ghamel. Li hi xorta hasset li ma ghamlet xejn hazin. Li l-gurati kienu rrakkomandaw il-klemenza fil-kaz taghha. Li dan kien kaz pjetuz. Li hi dahlet fix-xena tard u spiccat wahedha biex issolvi problema li ma holqithiex hi. Li din kienet tragedja fi tragedja w hi ma kenitx ta’ perikolu ghas-socjeta` fis-sens li ghandha bzonn taghmel zmien twil il-habs biex tirriforma ruhha. Il-Qorti kellha diskrezzjoni wiesa’ fl-applikazzjoni tal-piena w din kellha tigi applikata fil-minimu taghha. Fl-ahharnett hi talbet li l-klemenza li l-gurati rrakkomandaw fil-konfront taghha tigi estiza ghal binha ukoll.

“Qieset is-sottomissjonijiet <u>kollha</u> tad-difiza tal-hati Jason Louis Paul Decelis li jinsabu registrati w senjatament, izda mhux biss, is-segwenti w cioe`:

“Illi l-verdett ta’ htija tal-gurati kien biss ta’ sitta kontra tlieta w li l-hati fit-tieni okkazjoni kien ikkoopera mal-Pulizija.

“Qieset is-sottomissjonijiet tal-prosekuzzjoni li hawn kien hawn il-figura ta’ persuna li bi ftehim ma’ haddiehor kienet qed tidderigi dak li gara u hu kien jifhem li l-verdett ta’ 7 voti favur il-htija u tnejn kontra fil-kaz ta’ Concetta Decelis kien intiz biex johrog

distinzjoni ma' dak ta' sitt voti kontra tlieta li bih Jason Decelis instab hati.

"Illi Jason Decelis kellu kondotta refrattarja u sahansita kien intbaghat ghoxrin xahar prigunerija fuq traffikar ta' droga apparti diversi reati ohra, fosthom kundanni ripetuti ghall-pussess ta' droga ta' diversi tipi. Kien ovvju li l-invit tal-gurati biex hu jinghata l-ghajnuna ma kienx bazat fuq l-informazzjoni shiha li tohrog mill-fedina penali tieghu. Jason Decelis kien qed jaghmel hsara fis-socjeta`. Meta jkollok persuni li huma ukoll traffikanti tad-droga bhal Jason Decelis, dawn it-tip ta' tragedji ser issib. Ergo l-Qorti kellha taghtih piena karcerarja fit-tul.

"Il-Prosekutur kompla jissottometti li l-istess kien japplika ghal Concetta Decelis li kienet l-aktar wahda li bl-agir taghha kkontribwiet ghall-mewt ta' Rachel Bowdler u li meta kienet qed taraha moribonda, libset u harget ghax-xoghol. Dan kien sinjal ta' egoizmu sfrenat li wassal biex ihalluha tmut ghax hekk kien jaqbel. Ghalhekk il-Prosekuzzjoni kienet qed tinsisti ghall-piena ezemplari.

"*… omissis …*

"Ikkonsidrat:

"Illi skond l-Artikolu 211 tal-Kodici Kriminali, ir-reat ta' omicidju volontarju huwa punibbli bil-prigunerija ghall-ghomor. Izda skond l-artikolu 492(2) il-Qorti tista' taghti piena ta' prigunerija ghal zmien li ma jkunx inqas minn tnax-il sena minflok il-piena ta' prigunerija ghall-ghomor, jekk il-voti tal-gurati ma jkunux unanimi, kif inhu f' dan il-kaz fid-dikjarazzjoni ta' htija tal-hatja Concetta Decelis u Jason Louis Paul Decelis.

"*… omissis …*

"Ikkonsidrat:

“Illi fil-waqt li hu minnu li l-fedina penali tal-hatja Concetta Decelis hi wahda assolutament netta, mhux l-istess fil-kaz taz-zewg hatja l-ohra … *omissis* ….

“Il-fedina penali tal-hati Jason Decelis hi aktar kulurita minn hekk. Apparti serje twila ta’ kundanni ghal sewqan bla licenzja w bla insurance u sewqan perikoluz, ksur tal-bwon ordni, garr ripetut ta’ armi minghajr licenzja tal-Pulizija w ingurji lil ufficjali tal-Pulizija, huwa nstab hati tliet darbiet li kien fil-pussess tad-droga eroina, darba minnhom addirittura fil-habs ta’ Kordin u darbtejn ta’ pussess tar-raza tal-pjanta cannabis. Hu sahansitra kien ukoll gie kundannat ghal ghoxrin xahar prigunerija w multa ta’ Lm500 wara li nstab hati li fl-Lulju 1996 kien forna w ipprokura d-droga eroina lil terzi. Jidher li baqa’ ghaddej bil-hajja refrattarja tieghu anki wara t-tragedja mertu ta’ din il-kawza w ma tghallem xejn ghax anki waqt li kien il-habs u wara bi plegg jistenna dan il-guri, instab hati li darbtejn kien fil-pussess ta’ drogi u darba ta’ pussess ta’ armi bla licenzja.

“Dan kollu ta’ bil-fors irid ikun rifless fil-piena li ser tigi erogata lit-tliet hatja.

“Ikkonsidrat:

“Illi f’dan il-kaz, jidher li l-gurati bil-verdett taghhom ikkonkludew li l-hatja Concetta w Jason Decelis kienu poggew il-hajja tat-tfajla zaghzugha Rachel Bowder, li kienet tinstab fi stat ta’ *helplessness* assolut f’post li huma kellhom il-kontroll esklussiv fuqu, f’perikolu car billi, meta huma biss kienu l-persuni li setghu isejhu w igibulha l-assistenza medika, li setghet salvatha, kieku l-kondizzjoni taghha giet trattata fil-hin propizju bl-*antidote* ezistenti, iddecidew li, biex jigi evitat kull inkwiet mal-Pulizija, partikolarment ghall-istess Jason Louis Paul Decelis, li kien hu li dahhal lill-vittma f’dak il-flat u sa ftit tal-hin qabel ma hassha hazin kien qed ikollu relazzjonijiet sesswali intimi maghha, li ghal sieghat twal ma jaghmlux dan, sakemm l-imsemmija tfajla mietet. Dan kien agir mill-aktar kundannabbli

minkejja kull diffikolta`, sagrificcju w implikazzjonijiet legali li setghu jigu involuti fihom dawn iz-zewg persuni hatja.

"Hu minnu li mhux allegat li l-krizi inizjali fl-istat tas-sahha ta' Rachel Bowdler ikkagunawha huma, pero` huma biss flimkien jew f'hinijiet differenti setghu w kienu fi grad li jsejhu l-assistenza medika opportuna, li skond l-espert setghet salvat lill-vittma. Bl-ommissjoni persistenti taghhom li jaghmlu dan fuq firxa ta' madwar tnax-il siegha fil-kaz ta' Jason Decelis, u ta' madwar tmin sighat fil-kaz ta' Concetta Decelis, huma kkagunaw jew accelleraw il-mewt tat-tfajla, li dak il-hin kienet tiddependi kompletament u esklussivament fuqhom u minnhom.

"Fil-kaz ta' Carmel Decelis, il-gurati bil-verdett taghhom ikkonkludew li l-agir tieghu fil-hin relattivament limitat li kien fil-flat ta' martu, li minnha kien separat, w fejn kien mar biss ghax gie imsejjah minn ibnu Jason, kien jammonta ghal nuqqas ta' hsieb, meta hass li billi joqghod jimsah il-bzieq u jxappap l-ilma fuq wicc u sider il-vittma biss, seta' jirrisuxxitha w dan meta seta' ppreveda facilment li s-sitwazzjoni kienet ferm aktar serja minn hekk u li, minghajr assistenza medika tempestiva, ser tmur ghall-aghar.

"Ghaldaqstant, wara li rat l-Artikoli 211 (1)(2), 225, 484, 492 (2) u 533 tal-Kodici Kriminali (Kap. 9), u wara li tat kull konsiderazzjoni xierqa ghar-rakkomandazzjoni tal-gurati favur l-akkuzati Carmel u Concetta Decelis ghall-hniena tal-Qorti, kif ukoll wara li wiznet sew ic-cirkostanzi kollha partikolari ta' dan il-kaz u r-rwol li kull wiehed mill-hatja kellu f'din it-tragedja, fid-dawl tal-fedina penali taghhom rispettiva ….";

Rat ir-rikors ta' appell ta' l-imsemmija Concetta Decelisipprezentat fit-30 ta' Gunju 2006 fejn talbet li din il-Qorti thassar u tirrevoka l-verdett imsemmi tal-gurati u s-sentenza appellata u tordna li jigi registrat verdett ta'

mhux hati fil-konfront taghha, u li ghandha konsegwentement tigi liberata minn kull htija u piena; u subordinatament u fi kwalunkwe kaz, f'kaz li din il-Qorti tichad l-appell ghal dik li hija htija, tirriforma s-sentenza appellata ghal dik li hija piena billi tinfliggi piena fil-limiti tal-ligi u li tirrispekkja c-cirkostanzi tal-kaz u l-verdett milhuq li ma kienx wiehed ta' unanimita`;

Rat ukoll ir-rikors ta' appell ta' Jason Louis Paul Decelis ipprezentat fil-5 ta' Lulju 2006 li permezz tieghu talab li din il-Qorti tirrevoka s-sentenza appellata riferibbilment ghall-akkuza dedotta kontra tieghu fl-att ta' akkuza u li taghha nstab hati, cioe` dik ta' omicidju volontarju, u tiddikjarah mhux hati ta' l-istess akkuza u tilliberah minn kull htija u imputazzjoni f'dan ir-rigward billi thassar id-dikjarazzjoni ta' htija u billi tordna li jigu registrati verdett u sentenza ta' liberazzjoni in materja tal-akkuza kif formulata;

Rat l-atti l-ohra tal-kawza;

Semghet it-trattazzjoni;

Ikkunsidrat:
Din il-Qorti sejra l-ewwel tittratta r-rikors ta' appell ta' Concetta Decelis (minn hawn 'il quddiem imsejha "l-appellanti"). L-aggravji ta' l-appellanti huma bazikament is-segwenti: (1) ma kienx hemm bizzejjed provi processwali biex il-gurija ragonevolment setghet issib htija fil-konfront taghha, almenu minghajr kwalifiki; (2) li fl-indirizz ta' l-Imhallef li ppresjeda l-guri kien hemm direttivi ta' ligi zbaljati b'mod li kien hemm interpretazzjoni u applikazzjoni zbaljata tal-ligi li setghet kellha effett determinanti fuq il-verdett raggunt mill-gurati; (3) fi kwalunkwe kaz u subordinatament, anke li kieku kellu jigi accettat li hija hatja, il-piena nflitta fuqha hija eccessiva u tmur oltre dak permess mil-ligi.

Din il-Qorti sejra l-ewwel tittratta t-tieni aggravju, fejn l-appellanti tilmenta minn istanzi fl-indirizz ta' l-Imhallef li ppresjeda l-guri illi hija ssostni li ta interpretazzjoni hazina tal-ligi.

L-ewwel punt li hija tissolleva huwa dwar il-mod kif l-ewwel Qorti ddeskrivietha bhala l-kaptana tas-sitwazzjoni meta hija dahlet fix-xena u dan minhabba li kienet tghix fl-appartament fejn sehh il-kaz. Hija tghid:

"L-Imhallef ghamel distinzjoni cara ta' min ikun mistieden, bhalma kien il-ko-akkuzat, Carmel Decelis, li ma kienx jghix f'dak il-fond, u minn min jghix fil-fond in kwistjoni. Certament, il-gurati ma haduhiex bhala riflessjoni ta' fatt, izda direzzjoni ta' ligi. Donnu l-Imhallef togat kien qed jimplika li fis-sitwazzjoni li sabet ruhha l-appellanti kellha responsabbilta` akbar minhabba [li] l-fond fejn gara l-incident kienet ir-residenza taghha. Fl-umli opinjoni tal-appellanti din kienet indikazzjoni zbaljata li l-Imhallef togat ta lill-gurati u li indubbjament setghet biss tizgwidahom milli jifhmu fejn kellhom jikkoncentraw ghal fini ta' responsabbilta` tal-appellanti. Ir-raguni hija semplici: il-gurati jmisshom gew indirizzati li s-sejbien ta' responsabbilta` kriminali ta' l-appellanti ma kienx jiddependi mill-fatt li hija kienet l-okkupanti jew kellha titolu fuq il-fond fejn grat it-tragedja izda mill-fatt jekk kellhiex kontroll fuq is-sitwazzjoni u jekk l-*actus reus* konsistenti fl-agir jew l-ommissjoni taghha wassalx ghall-mewt ta' Bowdler u jekk kien hemm l-intenzjoni specifika tal-appellanti li almenu tpoggi l-hajja taghha f'perikolu manifest."

L-appellanti tirreferi ghal bran[1] fl-indirizz fejn l-Imhallef li ppresjeda l-guri indirizza lill-gurati dwar in-nuqqas ta' titolu legali li kellu l-ko-akkuzat Carmel Decelis meta dak li kien rilevanti kien jekk, irrispettivament minn jekk il-fond kienx ir-residenza tieghu jew le, kellux jghajjat ghall-assistenza medika. U l-istess japplika ghaliha; il-fatt li l-appartament kien jghajjat lill-appellanti ma kellu jkollu ebda rilevanza.

L-appellanti tilmenta wkoll dwar bran iehor[2] ta' l-indirizz fejn issir referenza ghall-posizzjoni taghha bhala li kienet "differenti minn ta' Carmelo Decelis" u li kellha responsabbilta` ghal dak li jigri fid-dar u ghad-decizjoni li

[1] Tape 28 Side A p. 3 - 4.
[2] Tape 27 Side B p. 2.

hadet. L-appellanti tghid illi ssibha difficli tiddistingwi jekk din il-parti ta’ l-indirizz hijiex kumment fuq il-fatti jew direzzjoni legali lill-gurati u jekk hi ntiza bhala direzzjoni legali, kienet direzzjoni zbaljata ghax setghet biss tikkonfondi mohh il-gurati u tinducihom jahsbu li r-responsabbilta` taghha kienet akbar billi Bowdler kienet tinsab f’darha.

Skond l-appellanti s-sitwazzjoni giet aggravata meta l-Imhallef li ppresjeda l-guri ddeskriviha bhala l-kaptan tal-vapur li kellha r-riedni f’idejha[3]. Hija ssostni illi meta hi waslet id-dar is-sitwazzjoni “setghet li kienet, u kollox jindika li wisq probabbli kienet, wahda rreversibbli, u li jigi sottomess lill-gurati li bhala sid jew l-inkwilina kwalunkwe intervent taghha seta’ jsolvi s-sitwazzjoni hija direzzjoni zbaljata.” Tghid li hija dahlet fix-xena erba’ sieghat wara, meta l-vapur kien diga` destinat li jeghreq. “Bl-istess analogija [li uza l-Imhallef li ppresjeda l-guri] l-appellanti hadet il-kmand wara li t-Titanic kien diga` laqat l-*iceberg* u jaghmel x’jaghmel il-kaptan, il-vapur xorta kien ser jeghreq fl-abissi tal-Pacifiku.”

L-appellanti tilmenta li l-indirizz serva biex hi tinghata r-responsabbilta` kollha ta’ sitwazzjoni li pero` hi ma kellha ebda kontroll fuqha. Inoltre ssostni illi fil-konfront taghha l-Imhallef li ppresjeda l-guri ma uzax l-istess argument bhalma uza fil-konfront tal-ko-akkuzat Carmel Decelis, cioe` li seta’ ghamel dak kollu li haseb li seta’ jaghmel; anzi fil-konfront taghha jidher li qisu l-Imhallef kkonkluda li hi kienet medikament l-aktar wahda kwalifikata.

Konsegwentement tghid illi din il-*misdirection* kienet wahda materjali u induciet lill-gurati jirrejalizzaw kif giet trattata b’mod differenti fl-indirizz; dan jemergi car mill-verdett li evidentement kien rispons qawwi u inekwivoku favur din id-distinzjoni – distinzjoni li, skond l-appellanti, qatt ma jmissu kien hemm.

Minn ezami li din il-Qorti ghamlet ta’ l-indirizz ta’ l-Imhallef li ppresjeda l-guri huwa minnu li saret distinzjoni

[3] Tape 27 Side B p. 3

konsiderevoli bejn is-sehem li kellu Carmelo Decelis u s-sehem li kellha l-appellanti Concetta Decelis; bejn il-fatt li l-post in kwistjoni kien ir-residenza ta' l-appellanti u li Carmel Decelis ma kellu ebda titolu fuq l-istess post. Ghalkemm forsi s-sehem ta' Carmel Decelis ma kellux jigi minimizzat daqs kemm jidher li gie minimizzat peress illi ma kien hemm xejn x'izommu milli jcempel ghall-ambulanza nonostante l-oggezzjoni li seta' qajjem ibnu, u hu stess ipprova jaghti daqqa t'id billi ghal xi hinijiet qaghad hdejn Rachel Bowdler ixarrbilha wiccha u sidirha, Carmel Decelis ma appellax mis-sentenza tieghu u ghalhekk mhux il-kaz li din il-Qorti tikkunsidra jekk l-indirizz kienx korrett fil-konfront tieghu. Il-fatt jibqa' li l-fond fejn grat il-mewt ta' Rachel Bowdler ma kienx ir-residenza ta' Carmel Decelis izda r-residenza ta' Concetta Decelis u meta hi waslet id-dar jirrizulta mill-provi li letteralment <u>hadet it-tmun f'idejha</u>. Ma setax jinghad mod iehor mill-Imhallef li ppresjeda l-guri. Imbaghad, dwar jekk is-sitwazzjoni kinitx irreversibbli jew le, din kienet kwistjoni ta' provi li dwarha l-Imhallef li ppresjeda l-guri ukoll tkellem fl-indirizz tieghu.

Fuq din il-kwistjoni fil-fatt l-appellanti tilmenta li kien hemm interpretazzjoni hazina tal-ligi fir-rigward ta' sottomissjoni li hija ghamlet tramite d-difensur taghha waqt il-kontro-replika. Tghid li waqt il-kontro-replika gie sottomess li ma kien hemm l-ebda prova li s-sitwazzjoni setghet tissalva wara l-ghaxra u nofs meta l-appellanti dahlet fix-xena. L-appellanti tghid li din kienet prova essenzjali ghall-prosekuzzjoni li kellha tipprova 'l hinn minn kull dubju ragjonevoli li l-ommissjoni ta' l-appellanti mill-10.30 p.m. 'il quddiem wasslet ghall-mewt ta' Rachel Bowdler. Skond l-appellanti din il-prova kienet mankanti u li l-prova waslet biss sal-grad ta' possibbli. Id-difiza ma riedet tipprova assolutament xejn. Skond l-appellanti, l-Imhallef li ppresjeda l-guri qal dan kollu izda zied jghid ukoll li l-gurati ghandhom janalizzaw jekk id-difiza kkonvincietx lill-gurati sal-grad tal-probabbli li bejn l-10.30 p.m. u s-6.30 a.m. is-sitwazzjoni kenitx diga` rreversibbli.[4] B'hekk, tghid l-appellanti, l-oneru tal-prova gie spostat fis-sens li kienet

[4] Tape 27 Side B p. 5 – 6.

id-difiza li kellha l-piz tipprova li meta waslet l-appellanti fuq il-post is-sitwazzjoni kienet irrimedjabbli. Huwa minnu, tkompli l-appellanti, li d-difiza setghet kieku riedet tipprova taghmel il-prova taghha sal-grad tal-probabbli, izda ma kellha ebda oneru f'dan is-sens u l-gurati kellhom jigu indirizzati jaraw jekk il-prosekuzzjoni kenitx lahqet il-livell ta' prova rikjest, cioe` tal-konvinciment morali, u mhux jekk id-difiza pprovatx xi haga fuq bazi ta' probabbilita`. Id-difiza tista' taghmel sottomissjoni kif ghamlet billi semplicement tindika li l-prosekuzzjoni ma ppruvatx il-kaz taghha 'l hinn minn kull dubju ragjonevoli, izda l-Imhallef induca lill-gurati jahsbu li kienet id-difiza li trid tipprova l-punt sal-grad tal-probabbli.

Mill-bran stess citat mill-appellanti jirrizulta li l-Imhallef li ppresjeda l-guri effettivament stieden lill-gurati jaraw "jekk il-prosekutur mill-provi li gab ikkonvincikomx sal-grad tac-certezza morali li s-sitwazzjoni setghet kienet riversibbli fil-*various stages* li dahlu kull wiehed minnhom fuq ix-xena." U li dan "huwa kwistjoni ta' fatt, araw xi provi ngabu, jekk hemm din il-prova trid tkun prova li tikkonvincikom sal-grad tac-certezza morali." Imbaghad wara li l-Imhallef li ppresjeda l-guri rrefera ghal dak li qal l-espert li "aktar ma tinghata kmieni l-medicina ahjar" u li "spiccat l-affari kif spiccat kwazi tmien sieghat jew disa' sieghat wara", saqsa jekk bis-sottomissjoni li kien ghamel id-difensur tal-appellanti kienx ikkonvincihom sal-grad tal-probabbli li f'dawk it-tmien sieghat kenitx is-sitwazzjoni diga` rreversibbli.

Din il-Qorti ma tarax li kien hemm interpretazzjoni hazina tal-ligi f'dak li qal l-Imhallef li ppresjeda l-guri. Korrettement l-Imhallef li ppresjeda l-guri pogga quddiem il-gurati kemm id-dmir tal-prosekuzzjoni li tipprova fatt *beyond reasonable doubt* kif ukoll il-possibilita` li prova tista' tigi skossa mid-difiza fuq bazi ta' probabbilta`.

F'dawn ic-cirkostanzi t-tieni aggravju qieghed jigi respint.

Din il-Qorti sejra issa tghaddi sabiex tikkunsidra l-ewwel aggravju ta' l-appellanti, cioe` fejn hija ssostni li ma kienx hemm provi sufficjenti biex gurija ragjonevoli tasal ghal

konkluzjoni ta' htija oltre d-dubju ragjonevoli. Hija taghmel dawn is-sottomissjonijiet:

"(a) L-appellanti dahlet id-dar taghha ghall-habta ta' l-ghaxra u nofs ta' filghaxija (10.30) erba' sieghat wara li Rachel Bowdler intilfet minn sensiha. Sabet lit-tifel taghha l-ko-akkuzat Jason Decelis u r-ragel taghha, il-ko-akkuzat Carmel Decelis, li ilha separata minn mieghu ghal 15-il sena u aktar. Sa dak il-hin, hadd mill-ko-akkuzati l-ohra ma kien cempel ghal xi assistenza medika.

"(b) Bil-fatt li l-Avukat Generali akkuza lill-appellanti b'omicidju volontarju, wiehed kien jistenna li jkun hemm provi 'l hinn minn kull dubju ragjonevoli li bl-ommissjoni taghha, wara erba' sieghat u nofs li Rachel Bowdler kellha l-effett ta' l-overdose u kienet mitlufa minn sensiha, l-appellanti kkawzat il-mewt taghha. Jigifieri kien essenzjali li l-prosekuzzjoni tipprova illi kieku l-appellanti cemplet ghall-ghajnuna medika fl-ghaxra u nofs ta' filghaxija, Rachel Bowdler kienet tghix.

"(c) Fost il-provi tal-prosekuzzjoni, l-espert tossikologu Dr. Michael Sammut xehed illi persuna li tkun qed issofri minn overdose tista' ssalva jekk tinghata medicina apposita. Qal ukoll pero` li din il-medicina, Naloxone, trid tinghata fil-hin. Hu qal precizament is-segwenti:

"*"Pros.L-ahhar domanda Dr. Sammut. Persuna li tiehu l-eroina jkollha overdose ta' eroina, tkun mitlufa minn sensiha, hemm xi mezz, hemm xi antidote biex din issalva?*
Xhud Iva. Fortunatament biex nghid hekk hemm antidote li huwa naloxone li huwa effettiv hafna.
Qorti X'jismu?
Xhud Naloxone. Naloxone huwa l-isem kummercjali jigifieri li jinghata jekk jinghata fil-hin propizju jista' jsalva l-hajja tal-bniedem malajr. Infatti Alla jhares ma kienx hekk ghax ikollna numru ta' mwiet sostanzjali fil-gimgha kieku.
Qorti Mela jekk jinghata fil-hin propizju.
Xhud Jekk jinghata fil-hin propizju ehe.
Qorti Jista' jsalva l-hajja tal-bniedem.
Xhud Jista' jsalva. Hemm antidote li huwa effettiv.

Pros. Hemm rimedju?
Xhud Hemm. Hemm.”

“F’dan il-kaz partikolari m’hemmx provi meta effettivament kien il-hin propizju u b’mod partikolari fir-rigward tal-appellanti u cioe` jekk il-hin propizju ghas-somministrazzjoni tal-medicina kien qabel jew wara l-ghaxra u nofs ta’ filghaxija (10.30 p.m.). Mill-fatti prodotti mill-prosekuzzjoni jidher li Rachel Bowdler mietet ghall-habta tas-sebgha ta’ filghodu, u dan minkejja li anki l-prosekuzzjoni qed tikkontesta dan. Izda l-fatt li l-vittma damet lejl shih ma jfissirx awtomatikament li kienet tissalva wara l-hin li dahlet fix-xena l-appellanti. Anzi l-istess espert jghid li aktar ma tigi amministrata l-ghajnuna medika kmieni l-aktar li jkollha cans li tghix. L-esperti medici wrew incertezza u dubbju dwar dan il-punt. Ghalhekk l-appellanti tissottometti li l-gurati setghu biss jaslu sal-grad tal-possibbli ghaliex il-prosekuzzjoni ma pprovatx ‘l hinn minn kull dubju ragjonevoli li bhala fatt Rachel Bowdler kienet tissalva kieku l-appellanti sejjhet ghall-ghajnuna medika immedjatament meta waslet fuq ix-xena.

“(d) Il-prosekuzzjoni l-anqas ma pprovat l-intenzjoni pozittiva indiretta ta’ l-appellanti u cioe` li kienet taf li bl-ommissjoni taghha kienet qed tpoggi lil Rachel Bowdler f’perikolu car li titlef hajjitha. Il-prosekuzzjoni enfasizzat fuq il-fatt li fl-istqarrija l-appellanti ma cemplitx lill-ambulanza ghax bezghet li t-tifel taghha jmur il-habs. Fatt importanti hafna li l-gurati pero`, ma kinux jafu, kien li fiz-zmien ta’ l-incident Jason Decelis kien ghadu kemm appella minn sentenza ta’ prigunerija u b’hekk l-appellanti bhala omm kellha ukoll din il-preokkupazzjoni ulterjuri. Izda se mai din l-ispjegazzjoni tispjega ghaliex ma cemplitx ghall-ambulanza u mhux li kellha intenzjoni li tpoggi l-hajja ta’ Bowdler f’perikolu car. Il-prosekuzzjoni naqset li tipprova lill-gurati li l-appellanti kellha l-intenzjoni li tipperikola b’mod manifest il-hajja ta’ Bowdler jew li almenu wriet ix-xewqa li Rachel Bowdler tmut u li kienet konxja jew imissha kienet konxja li b’dak li kienet qieghda taghmel kienet qieghda tikkawza l-mewt taghha. Il-provi kollha jindikaw proprju l-oppost u cioe` li l-appellanti ma

riditx li Rachel Bowdler tmut u anzi pprovat tiehu hsiebha. Huwa koncess li l-appellanti riedet tiehu hsieb t-tifel taghha wkoll u ma ggibux f'inkwiet bla bzonn, izda dan certament ma jammontax ghall-intenzjoni kif mitlub mill-artikolu 211(2) tal-Kodici Kriminali. Kieku f'xi mument l-appellanti kellha l-intenzjoni omicida, kienet tirreagixxi b'mod totalment differenti u primarjament billi kienet tiddisponi minn Rachel Bowdler ferm qabel is-sebgha u nofs ta' filghodu meta fil-fatt il-girien raw lill-ko-akkuzati l-ohra jgorru lill-vittma. L-indikazzjonijiet kollha juru li matul il-lejl l-appellanti kienet qieghda tiehu hsieb Rachel Bowdler. Filghodu l-appellanti ghax hasbet li setghet taghmel hekk, harget ghax-xoghol. Gara illi ftit hin wara li telqet mill-appartament cempel il-ko-akkuzat, Carmel Decelis, fejn informaha li Rachel Bowdler kienet mietet u riedha tigi lura. Kien il-paniku li qabadhom minn dak il-hin li wassalhom biex jiddisponu mill-kadavru kif inghad.

"L-appellanti ghalhekk tissottometti bir-rispett li ghandu jirrizulta car lil din l-Onorabbli Qorti li l-fatti huma tali li l-gurati qatt ma setghu ragjonevolment jaslu ghall-konkluzjoni ta' htija: il-Prosekuzzjoni naqset kompletament li tipprova li l-appellant kellha l-mens rea specjali rikjesta mil-ligi ghall-omicidju volontarju."

Issa, ma tidher li hemm l-ebda kontestazzjoni dwar il-fatt li s-sejbien ta' htija f'dan il-kaz hija ta' omicidju volontarju *per via di* ommissjoni taht it-tieni forma kontemplata fl-artikolu 211 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta, cioe` fejn l-intenzjoni hi dik li tqieghed il-hajja ta' persuna f'perikolu car, dik l-intenzjoni li nirreferu ghaliha bhala intenzjoni pozittiva indiretta. Bhalma jghid il-Prof. Sir Anthony Mamo[5]: *"The knowledge that the act is likely to kill, or the recklessness whether death, clearly foreseen as probable, shall ensue or not, is properly treated by the law on the same footing as the positive intention to kill."* U bhalma jispjega Gerald Gordon fil-ktieb tieghu **The Criminal Law of Scotland** fil-kuntest tal-kuncett ta' *"recklessness"* (li fil-ligi Skocciza *"is advertent and involves foresight of the*

5 Notes on Criminal Law, p. 221.

risk'[6] u li ghalhekk hu tista' tghid identiku ghall-kuncett taghna ta' intenzjoni pozittiva indiretta[7]):

"When the reasonable man is used as a test of subjective recklessness the position is that if the reasonable man would have foreseen the risk, it will be accepted as a fact that the accused foresaw it, unless there is strong evidence to the contrary. But if the accused can show that in fact he did not foresee the risk, then it is illogical to characterise him as reckless on the ground that a reasonable man would have foreseen it. As Hall[8] says, *'In the determination of these questions, the introduction of the "reasonable man" is not a substitute for the defendant's awareness that his conduct increased the risk of harm any more than it is a substitute for the determination of intention, where that is material. It is a* method *used to determine those operative facts in the minds of normal persons'*.

"Since evidence of the accused's state of mind must normally consist of objective facts from which the jury will draw an inference as to his state of mind, the more careless the accused's behaviour the more likely it is that he will be regarded as reckless, since the more likely it will be that he foresaw the risk involved. A man who kills another by punching him on the jaw may be believed when he says that he did not foresee the risk of death; but a man who kills another by striking him on the skull with a hatchet will be hard put to it to persuade a jury that he did not realise that what he was doing might be fatal. In *Robertson and Donoghue* Lord Justice-Clerk Cooper directed the jury that "In judging whether…reckless indifference is present you would take into account the nature of the violence used, the condition of the victim when it was used, and the circumstances under which the assault was committed". All these are objective factors affecting the degree of the carelessness of what the accused did, viewed as something likely to cause death.

---

[6] Para. 7.45, p. 241; "…negligence is inadvertent and involves an absence of such foresight."

[7] Ara **Ir-Repubblika ta' Malta v. Salvatore sive Salvu Gauci**, 8 ta' Lulju 2004.

[8] Hall, J., ***General Principles of Criminal Law*** 2nd ed., Indianapolis, 1960, p. 120.

The jury proceed by way of syllogism to infer from these objective factors that the accused was subjectively reckless, and the major premise is that a reasonable man would have foreseen the risk. So they argue: all reasonable men would foresee the risk of death as a result of what the accused did; the accused is (*ex hypothesi*) a reasonable man; therefore the accused foresaw the risk." **[9]**

Biex jaslu ghall-konkluzjoni li hawn si trattava ta' omicidju volontarju, il-gurati kellhom ikunu konvinti moralment li (1) jew l-appellanti rat il-mewt bhala konsegwenza ta' ghemilha u riedet dik il-mewt ta' Bowdler, jew (2) li hija rat il-mewt bhala konsegwenza probabbli ta' ghemilha u ghalkemm ma riditx il-mewt hija xorta wahda ommettiet milli taghmel dawk l-atti li kienet taf li probabbilment kienu ser jiskansaw lil Bowdler mill-mewt.

Kif diga` nghad, il-kwistjoni hawn kienet jekk l-appellanti kellhiex l-intenzjoni pozittiva <u>indiretta</u> mehtiega skond it-tieni forma ta' omicidju volontarju.

Jirrizulta mill-provi l-ewwelnett li l-appellanti volontarjament assumiet *"a duty of care"* ta' Rachel Bowdler. Hija tispjega kif meta rritornat id-dar fl-10.30 p.m. laqaghha t-tifel bil-kliem "Ara x'gara" u tara lil Rachel Bowdler mitlufa minn sensiha fuq is-sufan. Hija staqsietu jekk hadux xi haga (xi droga) u t-tifel wegibha li jekk hadet, hadet minn barra. Qallha li kien hdejn il-bieb ta' barra, tfaccat din Bowdler li staqsietu tistax titla' ghandhom, hu tellaghha, dahlet fil-*bathroom*, kellhom x'jaqsmu ma' xulxin imbaghad hassitha "dizzy". Dak il-hin hasbet li kienet l-istess storja tat-tifel li kellu problema tad-droga u xi tlieta jew erba' darbiet kien jinxtehtilha "ghal mejjet" u kienet toqghod il-lejl hdejh, tipprova tkellmu, iccaqlaqlu rasu, ixxarrablu wiccu u filghodu jigi f'postu. "Allura din ghalija hassejtni kif rajtha hekk ghidt regghet grat l-istess storja tat-tifel."[10]

[9] Gerald Gordon, *op. cit.* para. 7.53, pp. 245-246.
[10] Tape 14 Side A p. 5.

"Jien ma hassejtnix li hemm in-*need* li ncempel gustizzji u ambulanzi u hekk ghax jiena fit-tifel li huwa ibni u demmi qatt ma cempilt la ambulanzi u lanqas pulizija jigifieri, dejjem ghamilt il-*will* tieghi kollu jigifieri biex hu kien jigi f'postu. Li kieku jiena kelli *intention* u forsi kelli l-icken hsieb li din ser tmut *all right*, imma jien tabiba m'inhix, ghamilt *all the will* li stajt, kif ezatt ghamilt mat-tifel ghamilt maghha, stmajtha qisha binti, qghadt bilqieghda ma' genbha l-lejl kollu, ma ccaqlaqtx minn hdejha, bdejt nitlob il-hin kollu, bdejt nghidilha 'Rachel binti qum ha nitkellmu', jigifieri."[11]

Din hi dikjarazzjoni cara u inekwivoka li l-appellanti arrogat fuqha nnifisha d-dover li tiehu hsieb lil Rachel Bowdler. Fl-istess hin pero` ammettiet li mhijiex tabiba u aktar 'il quddiem fix-xiehda taghha tikkontradici lilha nnifisha dwar li l-kondizzjoni ta' Bowdler kienet l-istess bhalma kienet tkun ta' binha meta tghid, in kontro-ezami, mistoqsija x'kellu t-tifel bhal Rachel Bowdler, kellux *overdoses*, hija wiegbet "Le t-tifel ma nghidlux li kien OD jiena, it-tifel kien johrogli *all right* u jidhol bhala *dizzy*"[12]. Dan hu certament *a far cry* minn kondizzjoni ta' *overdose* bhalma kienet fiha Rachel Bowdler. Inoltre, ghalkemm fil-bidu tal-kontro-ezami ghall-mistoqsija tal-prosekuzzjoni jekk it-tifel kienx ikollu bhal Bowdler tharhir u bil-bzieq minn halqu twiegeb fl-affermattiv,[13] aktar 'il quddiem waqt l-istess kontro-ezami tghid li "t-tharhira ma kinitx tkun bhal taghha, kien qisu b'xofftejh."[14]

Jigifieri certament il-gurati setghu ragjonevolment jikkonkludu mhux biss li l-appellanti kienet volontarjament assumiet *a duty of care* izda wkoll li volontarjament ommettiet milli ssejjah ghajnuna medika nonostante li l-kondizzjoni ta' Rachel Bowdler kienet tidher aghar minn dik li kien ikun fiha t-tifel taghha.

Din il-Qorti m'ghandha l-ebda dubju wkoll li l-appellanti kienet taf dwar il-perikli ta' *overdose* u li *overdose* jista'

---

[11] Tape 14 Side A p. 6.
[12] Tape 13 Side B p. 4.
[13] Tape 13 Side B p. 4.
[14] Tape 13 Side B p. 7.

anke jwassal ghall-mewt. Ukoll waqt il-kontro-ezami tghid li familjari ma' l-espressjoni OD "ghax jiena kont qed immur il-*meetings* il-CARITAS u l-iehor, is-SEDQA, jigifieri kollox jispjegawlna."[15] U, mistoqsija tafx li jekk tiehu *overdose* l-probabbilta` jekk ma tittattrahiex li tmut, twiegeb: "Nifhem jien, mhux dejjem, skond il-kwantita` tad-droga." U "Inti qed tghid kont taf min jiehu OD bil-probabbilta` li ser imut? Le mhux bil-probabbulta` li ser imut ghax dan hadd ma jkun jaf ghax tiehu OD jigifieri ser imut, ghax jekk inti ser ittihom *the help they need* mhux bilfors imutu, skond il-kwantita` tad-*drug* li jkunu hadu."

Mela aktar u aktar l-appellanti ma jmissha qatt iddecidiet li tiehu f'idejha r-responsabbilta` ghall-kura ta' Rachel Bowdler u kien indikat li ssejjah l-ghajnuna medika sabiex tezimi ruhha minn kull responsabbilta`. L-appellanti zgur ma kinitx taf x'kienet hadet u kemm setghet hadet droga Rachel Bowdler, izda xorta hadet dak ir-riskju meta kjarament kienet qed tara l-mewt bhala xi haga assocjata ma' l-istat li fiha kienet l-istess Bowdler u mal-fatt li ma tissejjahx ghajnuna medika.

Tajjeb hawn li ssir referenza ghal dak li jinghad mill-awturi Timothy H. Jones u Michael G. A. Christie fil-ktieb taghhom **Criminal Law** mis-serje **Greens Concise Scots Law**[16] dwar il-kuncett ta' *duty of care* jew *duty to act*:

*"There are also instances where the common law would probably impose a duty to act. This will be the case where an individual has undertaken to do something upon which the health and safety of others depends. Examples of this are the cases of **William Hardie**, where a charge of culpable homicide brought against an Inspector of Poor who had ignored the deceased's application for poor relief was held to be relevant, and an English case, **R. v. Instan**, where a fatal omission by a niece to provide food and medical attention for her invalid aunt resulted in a manslaughter (equivalent to culpable homicide) conviction. The crimes in these two examples were*

[15] Tape 13 Side B p. 4.
[16] W. Green/Sweet & Maxwell, Edinburgh 1996, p. 46.

committed by failing to fulfil a legal duty. In ***William Hardie*** *the legal duty was derived from a contract. The failure to act was not just a breach of contract with his employer, however, but provided the basis for a conviction: the duty of care also extended to members of the public he was paid to protect. In* ***Instan*** *the duty had been assumed voluntarily. This would seem to imply that if someone agreed to look after a neighbour's child and the child drowned in the bath while that child-minder was watching television, then a conviction for culpable homicide could ensue. This scenario could be analysed either in terms of a voluntary assumption of a duty of care or of a contractual obligation."*

U f'**Blackstone's Criminal Practice 2004** naqraw[17]:

"If a person voluntarily undertakes to care for another who is unable to care for himself as a result of age, illness or other infirmity, he may thereby incur a duty to discharge that undertaking, at least until such time as he hands it over to someone else. In ***Instan*** *[1893] 1 QB 450, D lived with her aunt, who was suddenly taken ill with gangrene in her leg and became unable either to feed herself or to call for help. D did not give her any food, nor did she call for medical help, even though she remained in the house and continued to eat her aunt's food. She was convicted of manslaughter. The principle laid down in* ***Instan*** *was applied and extended in* ***Stone*** *[1977] QB 354. Stone's sister, Fanny, came to live with him and his mistress, Dobinson. Fanny was suffering from anorexia, but was initially able to look after herself. Gradually, however, her condition deteriorated, until she became bed-ridden. She needed medical help, but none was summoned and she eventually died in squalor, covered in bed sores and filth. Stone and Dobinson were each convicted of her manslaughter and the Court of Appeal upheld their convictions. Because they had taken Fanny into their home, they had assumed a duty of care for her and had been grossly negligent in the performance of that duty.*

---

[17] Para. A1.14 p. 9.

The fact that Fanny was Stone's sister was merely incidental to this."

Imbaghad f'**Archbold – Criminal Pleading, Evidence and Practice 2006**[18] jinghad dwar id-*duty of care*:

"The duty of care belongs more to the fields of contract and tort than to this work. However, the following should be noted.

"(a) It is in general for the judge to decide whether there is evidence capable of giving rise to a duty of care, and, if there is, it is for the judge to give the jury appropriate directions, but it is for the jury to decide, in the light of those directions, whether the defendant in fact owed the deceased a duty of care; but there might be exceptional cases where a duty of care obviously existed, as between doctor and patient or where Parliament had imposed a statutory duty, and, in such cases, the judge could properly direct the jury as to the existence of the duty: ***R. v. Willoughby*** *[2005] 1 Cr.App.R. 29, CA. See also* ***R. v. Khan and Khan, ante****, and* ***R. v. Sinclair****, 148 N.L.J. 1353, CA (978400/2/4 Yf).*

"(b) A person may become liable for manslaughter by neglect of a positive duty arising from the nature of his occupation: ***R. v. Lowe*** *(1850) 3 C. & K. 123 (an engineer in charge of the lift in a mine left it in the care of an ignorant boy);* ***R. v. Markus*** *(1864) 4 F. & F. 356 (a doctor absenting himself for the purpose of sport or some similar activity left unattended a patient whom he knew to be in a precarious condition);* ***R. v. Curtis*** *(1885) 15 Cox 746 (a local authority officer neglected to provide medical assistance to a destitute person). To hold that a person who supplied controlled drugs to another, owed the other a duty of care when the other, having consumed the drugs in his presence, was in obvious need of medical attention, would undoubtedly enlarge the class of persons to whom*

[18] p.1799 -1800, para. 19-111.

a duty of care was owed: ***R. v. Khan and Khan, ante. Cf. R. v. Sinclair, ante****: whilst there is no authority holding that a medically unqualified person is under a duty to render assistance to a stranger or could come under such duty by virtue of the passage of time, a person who had been instrumental in his friend obtaining a fatal overdose of drugs, and who remained with him throughout the period of unconsciousness might come under such duty; and* ***R. v. Ruffell*** *[2003] 2 Cr.App.R.(S.) 53, CA: where the appellant, an experienced drug user, and the deceased, a friend who had been clean for some time, went to the appellant's family home, after an evening's drinking and there injected themselves with heroin, following which the deceased became ill, whereupon the appellant took steps to revive him, it had been open to the jury to find that the appellant had assumed a duty of care towards the deceased."*

Hawn tqum il-mistoqsija: x'gieghel lill-appellanti tagixxi b'dan il-mod? It-twegiba tidher li hi dik li tinsab fl-istqarrija li hija ghamlet lill-Pulizija. Mistoqsija ghaliex bejn l-10.30 ta filghaxija u s-7.30 ta' filghodu ma nformawx lil xi tabib jew l-isptar sabiex Rachel tinghata kura medika, hija wiegbet "Ma nafx ghax ippanikkjajt u ma ridtx nitfa' xi tort fuq it-tifel." Waqt ix-xiehda taghha fil-fatt ippruvat iddur xi ftit mal-lewza ghax tghid li ma kellhiex ghalfejn tibza' minhabba t-tifel; u ghal mistoqsija specifika tal-prosekuzzjoni: "Inti ara hux veru li ghidt lill-Pulizija li 'ma ridtx nitfa' xi tort fuq it-tifel'" it-twegiba taghha kienet "M'ghandix ghalfejn nitfa' tort fuq it-tifel!"[19] Imbaghad ghal mistoqsija tal-Qorti: "…issa qed isaqsik … ghaliex fl-istatement ir-raguni li tajt inti ghaliex ma sejjahtx l-ambulanza kienet biex ma ggibx lit-tifel fl-inkwiet u llum qed tghidilna differenti u tghidilna ghax jiena ghamilt kull ma kont naghmel mat-tifel qabel, speci *what was good for him was good for her*. Ghaliex hemm din id-differenza? Il-pulizija ghidtilhom mod u hawn qed tghid mod iehor? Dik hi d-domanda li ghandek twiegeb." L-appellanti wiegbet: "Mhux ghax il-pulizija ghidtilhom mod u issa qed nghid mod iehor. Trid tqis li meta nterrogawna l-pulizija

[19] Tape 13 Side B p. 6.

nterrogawna f'dak il-*panic* u wara gurnata jew *few hours*, Monday stess jigifieri u issa kelli cans nirrileksja u nara l-dik tieghi aktar kalma jigifieri, jiena fis-sens meta ghidt minhabba t-tifel mhux ghax jigi fit-*trouble* u ma jigix, it-tifel ma kellux ghalfejn jigi fit-*trouble*. Li riedu jaraw minn fejn giet u x'ghamlu u hekk, tellghu xhieda jigifieri, dik imbaghad affari tal-gurati jekk jistghu jistudjaw u jaraw jigifieri min xehed."

Dan l-istess animu, cioe` li tbieghed it-tort mit-tifel, kien bla dubju ta' xejn ir-raguni li wasslitha biex tiddeciedi li l-kadavru ta' Bowdler jitnehha mir-residenza taghha u jitqieghed f'post dizabitat qalb l-ghelieqi. Cemplet jew ma cemplitx b'mod anonimu wara li kienu helsu mill-kadavru, huwa ghal kollox irrilevanti ghax f'dak l-istadju l-ebda ghajnuna medika ma setghet tinghata lil Bowdler.

Tqajmet il-kwistjoni li ma giex ippruvat minghajr dubju ragjonevoli li kieku Rachel Bowdler inghatat ghajnuna medika meta dahlet fix-xena l-appellanti, Bowdler kienet issalva. Dottor Michael Sammut, l-espert tossikologu, xehed li jekk in-naloxone jinghata "fil-hin propizju"[20] l-persuna tista' ssalva. Huwa ma semmiex x'inhu l-hin propizju u qal li "iktar ma jkun malajr iktar ikun ahjar"[21]. Izda qal ukoll li: "Gieli kellna kazi li ghaddew sighat u gie *reversed*….Kull bniedem hu differenti." Il-fatt hu li minn x'hin l-appellanti dahlet fix-xena (ghall-habta ta' l-10.30 p.m.) sakemm mietet Rachel Bowdler (ghall-habta tas-7.00 a.m. ta' l-ghada filghodu) ghaddew aktar minn tmien sieghat. Ghalhekk il-gurati setghu wkoll ragjonevolment jikkonkludu li kieku l-appellanti agixxiet kif kellha tagixxi, Rachel Bowdler kienet issalva jew almenu kienet tghix aktar milli fil-fatt ghexet.

Din il-Qorti ma tistax ma tosservax ukoll li meta xehed l-espert ta' l-impronti tas-swaba' Andrew Caruana[22], dan spjega kif "kien hemm evidenza cara li l-flat kien mimsuh kompletament … *except* ghas-*seat* tat-*toilet* … kien mimsuh b'bicca bl-ilma pero` meta nixfet, meta nixef il-

[20] Tape 6 Side A p. 11.
[21] Tape 5 Side B p. 1.
[22] Tape 6 Side A p. 4.

postijiet mimsuhin, meta bdejt indur bil-*powder* bdejt insib il-marki tal-imsih." U in kontro-ezami kompla jispjega li "kien jidher ovvju li l-flat kien mimsuh frisk." Dan ukoll ikompli juri li l-priorita` li kellha f'mohhha l-appellanti kien li tbieghed it-tort, u allura kull evidenza, minn fuq binha li, kif tghid fir-rikors ta' appell taghha stess, "kien ghadu kemm appella minn sentenza ta' prigunerija u b'hekk l-appellanti bhala omm kellha ukoll din il-preokkupazzjoni ulterjuri."

Minn dan kollu din il-Qorti tikkonkludi li ghalkemm certament l-appellanti ma riditx il-mewt ta' Rachel Bowdler hija kienet *reckless* dwar il-konsegwenzi ta' l-agir taghha, ossia l-ommissjoni voluta taghha li ssejjah minnufih l-ghajnuna medika bir-riskju rejali li dik l-ommissjoni taghha kienet twassal ghall-mewt ta' Bowdler, u dan ghall-motiv li ma riditx lil binha jerga' jkollu problemi mal-gustizzja.

Konsegwentement anke l-ewwel aggravju huwa respint.

Din il-Qorti sejra issa tghaddi biex tittratta r-rikors ta' appell ta' Jason Louis Paul Decelis (minn hawn 'il quddiem imsejjah "l-appellant"). L-aggravji ta' l-appellant huma li (1) fl-indirizz ta' l-Imhallef li ppresjeda l-guri kien hemm interpretazzjoni u/jew applikazzjoni zbaljata tal-ligi li kellha influwenza fuq il-verdett tal-gurija u (2) l-gurija ma setghetx ragjonevolment u legittimament tasal ghall-konkluzjoni ta' htija ta' l-appellant dwar l-akkuza ta' omicidju volontarju.

L-ewwel aggravju jirreferi ghall-mod kif l-ewwel Qorti spjegat lill-gurija fl-indirizz taghha l-kuncett tad-*dolus* fir-rigward ta' l-omicidju volontarju fl-isfond tal-fattispeci tal-kaz. L-appellant jispjega dan l-aggravju tieghu bil-mod segwenti:

"Dwar id-dolo f'dan ir-reat, dik l-Onorabbli Qorti, wara li enuncjat il-principju li l-att huwa karatterizzat bhala *dolus* f'kaz li jsir 'f'cirkostanzi mhux permessi mil-ligi … fis-sens li inti se taghmel xi att kontra l-ligi …', b'danakollu fl-izvolgiment tat-tifsira tal-kuncett tad-dolo f'dan ir-reat, aktar tard fl-indirizz ta' l-Imhallef sedenti dan il-kriterju purament legali gie eliminat u sostitwit b'kriterji extra-legali

bazati fuq valutazzjonijiet etici u morali riferibbilment ghall-fattispeci ta' dan il-kaz u dan minkejja li dik l-Onorabbli Qorti kienet issenjalat il-fatt li d-difensuri tal-akkuzati kienu ssottomettew li 'fejn il-ligi ma tobbligakx li taghmel xi haga, inti jekk ma taghmilhiex dik ix-xi haga ma tkunx qed tikser il-ligi kriminali u taghmel xi delitt; irid ikun hemm *a duty of care*. U jekk ma jkunx hemm *a duty of care* dak li jkun ma jistax jigi akkuzat li m'ghamilx xi haga u b'hekk gab il-mewt semplicement jekk ma jkun ghamel xejn assolutament.'

"B'hekk, per ezempju, l-ewwel Onorabbli Qorti spjegat li l-gurija kellha tikkonstata, biex tistabilixxi jekk kienx hemm *'duty of care'*, jekk kinitx 'tnisslet' in vacuo relazzjoni specjali bejn il-mejta u l-akkuzat mhux naxxenti mil-ligi imma minn numru ta' kriterji li gew stabbiliti minn dik l-Onorabbli Qorti fosthom il-fatt li l-mejta giet mistiedna fil-fond li fuqu kellu kontroll l-esponent u fejn sar l-att taz-zwieg, u dawn l-elementi empirici gew enfasizzati daqslikieku din ir-relazzjoni platonika u ko-incidentali li damet circa saghtejn, sakemm it-tafjla ntilfet minn sensiha, tat lok ghall-'holqien' ta' obbligi legali li jikkaratterizzaw relazzjonijiet konjugali u senjatament l-obbligi reciproci bejn il-mizzewgin u l-obbligi reciproci bejn il-genituri u l-ulied jew relazzjonijiet ohra rikonoxxuti mil-ligi statutorja li jippresupponu d-*'duty of care'* bhall-istitut tat-tutela, kif ukoll relazzjonijiet extra-konjugali fejn, per ezempju, il-genituri naturali huma tenuti *ex lege* li jissalvagwardaw il-qaghda (*welfare*) ta' uliedhom naturali imwedlin f'kuntest extra-konjugali.

"Hi x'inhi l-metodologija li giet prospetata lill-gurati mill-Qorti Kriminali, huwa umilment sottomess li ma kinitx ta' natura guridika fis-sens li dik l-Onorabbli Qorti naqset li tosserva:

"a) li r-relazzjoni extra-konjugali, purament passeggiera ta' bejn l-esponent u l-mejta ma kinitx timporta drittijiet u obbligi reciproci bejn id-*decujus* u l-esponent rikonoxxuti mil-ligi, u

“b) li konsegwentement u b’mod partikolari una volta li l-esponent ma kellu ebda obbligu legali fil-konfront tal-mejta li jiehu hsiebha, huwa ma kiser ebda obbligu impost fuqu mil-ligi u ghalhekk m’ghamel assolutament xejn kontra l-ligi meta huwa, fid-dawl tal-percezzjoni soggettiva fondata li kellu, haseb jew ippercepixxa li l-mejta kienet ser tirpilja bhalma gara lilu nnifsu kemm-il darba aktar qabel u ghalhekk naqas li jipprovdi dik il-kura li *‘with the benefit of hindsight’* f’dan il-kaz irrizultat li kienet mehtiega.

“Minflok, kif intqal, l-ewwel Onorabbli Qorti nisslet numru ta’ kriterji li flimkien jifformaw metodologija li effettivament giet segwita mill-gurati, kif in effetti juri l-verdett taghhom, liema kriterji ma johorgu minn ebda ligi, [u] dderigiet lill-gurija implicitament biex huma jibbazaw ruhhom fuq dawn il-kriterji extra-legali biex jistabilixxu jekk kienx jikkonkorri d-dolo mehtieg biex jissussisti r-reat ta’ omicidju volontarju, u cioe`:

“2. [recte: 1] Il-kontroll li l-akkuzat kellu fuq l-appartament in kwistjoni;

“3. [recte: 2] Il-fatt li l-mejta giet mistiedna mill-esponent biex tidhol fl-istess appartament;

“4. [recte: 3] Il-fatt li sar l-att taz-zwieg.

“Konsegwentement il-gurija giet rinfaccata bil-kwezit dwar jekk, fuq pjan etiku u morali u mhux fuq pjan legali, il-fatt li l-akkuzat u l-mejta ftehmu li jmorru fil-flat ta’ omm l-esponent ossija l-fatt li l-esponent stieden lid-*decujus* biex tigi fil-flat fejn provvizorjament huwa kellu kontroll f’liema post huma kellhom relazzjoni intima – jekk dawn il-fatturi ‘holqux’ relazzjoni specjali munita b’obbligi legali reciproci.

“Huwa sottomess li una volta li f’Malta l-ligi ma taghrafx relazzjonijiet extra-konjugali u ma timponix obbligi legali reciproci in konnessjoni ma’ dawn ir-relazzjonijiet bejn il-koppja koncernata, dan bir-rispett kollu messu gie spjegat ezawrjentement lill-gurija u messu gie enfasizzat li ma tezisti ebda ligi f’Malta li timponi d-*duty of care* fic-cirkostanzi ta’ dan il-kaz. In effetti ligi simili giet introdotta

fl-Ispanja xi sentejn ilu u l-Gvern Taljan prezenti qed jipproponi l-hekk imsejha PACS mahsuba biex tinghata gharfien legali lir-relazzjonijiet extra-konjugali u relazzjonijiet ohra, ghalkemm din il-legislazzjoni estera (introdotta jew proposta) tirreferi ghal relazzjonijiet extra-konjugali jew relazzjonijiet ohra li jkunu pperduraw ghal perijodu sostanzjali u mhux ghal relazzjonijiet platonici transitorji jew passiggiera bhalma kienet ir-relazzjoni tal-esponent mad-*decujus*. Lanqas ma tezisti f'Malta legislazzjoni simili ghal dik vigenti fi Franza li timponi d-*duty of care* kull meta persuna tkun tinhtieg l-ghajnuna. Minflok il-Qorti Kriminali dderigiet lill-gurija biex tqis jekk kinitx 'inholqot' relazzjoni specjali bejn l-esponent u d-*decujus* bl-implikazzjoni li tali relazzjoni kienet tippresupponi obbligi legali reciproci. In effetti huwa sottomess umilment li ebda obbligu legali ma jista' jinholoq 'spontanejament' minn relazzjoni inter-soggettiva bejn zewg persuni li kwazi lanqas jafu lil xulxin f'kuntest extra-matrimonjlai. Tali obbligu jista' jintnissel biss u esklussivament mill-organu legislattiv tal-Istat. Dan jimplika li ma tezisti ebda ligi f'Malta li tirregola relazzjonijiet palesement passiggiera simili ghal dik li kienet ezistenti bejn l-esponent u d-*decujus* jew relazzjonijiet aktar komplikati jew avvanzati ta' natura extra-konjugali. Ghalhekk l-esponent ma kellux obbligu statutorju impost mil-ligi f'diversi sitwazzjonijiet imam mhux f'dan il-kaz li jippresta xi ghajnuna partikolari lid-*decujus* b'mod li ghalkemm l-agir tieghu seta' vvjola l-principji generali etiko-morali prevalenti f'pajjizna, ma kienx jimporta l-ksur ta' xi disposizzjoni tal-ligi u ghalhekk *ex ipotesi* ma setax kien doluz molto piu` meta huwa gie rinfaccat b'sitwazzjoni li ma gietx ipprovokata minnu b'ebda mod imma mid-*decujus* stess li kienet ikkonsmat l-eroina f'post iehor u li kienet giet fil-fond fejn kien qieghe dl-esponent taht l-effetti tal-eroina. Minkejja li l-ezistenza o meno tad-dolo jinvolvi kwistjoni prettament legali, il-Qorti Kriminali rrelegat tali kwistjoni ghal wahda ta' fatt (vide tape 26 Side B, it-tielet linja *et seq.*) fis-sens li l-metodologija riferita *supra* u stabbilita mill-Qorti Kriminali kellha tigi applikata mill-gurija (mod jew iehor) biex jigi konstatat fattwalment jekk l-agir tal-esponent kienx jissodisfa dawn il-kriterji fuq riferiti u b'hekk jissodisfa r-

rekwizit tad-dolo fil-kamp tal-omicidju volontarju fil-fattispeci tal-kaz odjern.

“Billi f’kwistjonijiet legali l-gurati huma tenuti li jattjenu ruhhom ghall-interpretazzjoni tal-Imhallef sedenti, il-gurati kienu marbuta b’tali interpretazzjoni legali moghtija mill-ewwel Onorabbli Qorti f’dan ir-rigward u naturalment huma mxew fuq il-kriterji stabbiliti mill-Qorti Kriminali f’dan ir-rigward u waslu ghall-konkluzjoni li l-agir tal-eponent kien klassifikabbli fl-ambitu ta’ dawn il-kriterji u konsegwentement kien doluz.

“F’dawn ic-cirkostanzi huwa evidenti li kien hemm interpretazzjoni u/jew applikazzjoni zbaljata tal-ligi li kellu influwenza fuq il-verdett tal-gurija u konsegwentement tat lok ghal amministrazzjoni hazina tal-gustizzja.”

It-tieni aggravju jirrigwarda l-kwistjoni ta’ l-intenzjoni ta’ l-appellant li jqieghed il-hajja tal-mejta f’periklu car. Jghid li huwa evidenti mill-verdett tal-gurija li huma kienu sodisfatti fil-grad li trid il-ligi li kienet tissussisti l-intenzjoni rikjesta mil-ligi biex huwa jinstab hati ta’ omicidju volontarju. L-appellant jirreferi ghall-istqarrija tieghu, ghal dik ta’ Hayat Attard u ghax-xiehda ta’ David Gatt mnejn, skond hu, tohrog stampa cara ta’ persuna immatura u markatament indeciza. Jghid:

“B’hekk fl-istqarrija tieghu l-esponent filwaqt li uza l-plural stqarr: ‘Sakemm Rachel damet fil-flat hadd ma cempel ghall-ambulanza ghax ma konniex nafu x’ser nghidulhom.’ Mill-banda l-ohra Attard stqarret fl-istqarrija taghha li l-esponent beda jesklama u jistaqsi ‘b’din il-problema x’ser naghmel, ser immut issa.’ Dan id-diskors tlissen mill-esponent circa fis-saghtejn ta’ filghodu. Issa fil-fehma tal-esponent dawn iz-zewg siltiet huma sinifikanti billi jindikaw li l-esponent ma kienx jaf x’ser jaghmel sahansitra fis-2.00 a.m. Sinifikanti wkoll hu l-fatt li fl-istqarrija l-esponent qed jindika li ma kienx hu li kien qed jiddeciedi x’ser isir imma haddiehor. Dina l-indecizjoni tohrog ukoll mill-fatt li l-esponent ma kienx kapaci li jiddeciedi x’ser isir tant li rrikorra ghall-pariri ta’ David Gatt f’perijodu inoltrat ta’ dan il-kaz. F’dawn ic-cirkostanzi tohrog wahedha l-mistoqsija:

L-esponent, persuna notorjament maghrufa bhala immatura ghall-eta` tieghu, kien iddecieda verament x'kien ser isir una volta li fis-2.00 a.m. kien qed jistaqsi dwar dak li kellu jaghmel? Huwa sottomess li jirrizulta fi grad ta' probabbilta` mill-provi disponibbli, li huma ftit, li ma kienx l-esponent li ddecieda x'kellu jsir u li konsegwentement ma giex provat mill-prosekuzzjoni fil-grad tal-konvinciment morali li l-esponent kellu l-intenzjoni li jqieghed hajjet l-mejta f'periklu car. Ghall-kuntrarju, mill-provi disponibbli, li kif intqal huma markatament skarsi, jirrizulta fi grad ta' probabbilta` li l-esponent kien mahkum minn paniku u li kien qed jistrieh fuq il-pariri ta' haddiehor. Dan jimplika necessarjament li l-esponent qatt ma seta' jifforma l-intenzjoni rikjesta mil-ligi biex iqieghed il-hajja tad-*decujus* f'periklu car billi huwa kien qed jistrieh fuq il-pariri ta' haddiehor u ghalhekk ma kienx direttament partecipi fi-decizjonijiet li ttiehdu.

"Minghajr pregudizzju ghall-premess, ancorche` li l-esponent kien partecipi f'sak li sar matul il-lejl meta sehh dan il-kaz, kien hemm dubbju ragjonevoli dwar jekk effettivament l-esponent kellux fil-hin relevanti l-intenzjoni li jqieghed il-hajja tal-mejta f'periklu car.

"Fondamentalment dan il-kaz jinvolvi relazzjoni passeggiera li giet fis-sehh bejn l-esponent u l-mejta u li damet circa saghtejn billi sussegwentement d-*decujus* ma kinitx konxja. Huwa fatt inkontestabbli li ma kien hemm ebda raguni ghala l-esponent ried jesponi l-hajja tal-mejta ghal perikolu car. Huwa ma xtaqx il-mewt taghha u ma kellu ebda raguni li jixtieq il-mewt taghha. Ghal kuntrarju x-xewqa u l-interess tal-esponent (u del resto tal-genituri tieghu) kienet li hija tirpilja u mhux l-oppost. Il-mewt tat-tfajla kienet evidentement tohloq aktar problemi ghall-esponent filwaqt li fil-kaz li l-mejta rpiljat allura l-kaz kien jinghalaq hemm. F'dawn ic-cirkostanzi huwa ovvju li ma jaghmilx sens li wiehed jikkonkludi li l-mewt tat-tfajla kienet voluta u mixtieqa. Kif jghid Carrara b'referenza ghall-intenzjoni rikjesta fil-kaz tal-omicidju volontarju: 'E` dolosa quando vi fu l'animo di uccidere'. Jew inkella meta persuna jkollha l-intenzjoni li tqieghed il-hajja ta' haddiehor f'periklu car. Persuna li jkollha l-intenzjoni li

tqieghed il-hajja ta' haddiehor f'periklu car ikollha necessarjament 'l-animo di uccidere' u huwa proprju ghalhekk li din il-persuna tqieghed il-hajja ta' persuna ohra f'periklu car. Il-prosekuzzjoni argumentat li l-motiv ghala l-esponent ma gabx ghajnuna professjonali kienet biex huwa jevita li jikkomprometti l-posizzjoni tieghu in vista tal-appell kriminali li kellha tinstema' sussegwentement. F'dawn ic-cirkostanzi huwa ovvju li l-esponent ma kellux interess li jqieghed il-hajja tat-tfajla f'periklu car ghax il-mewt taghha, fil-percezzjoni tal-esponent, kienet tippregudika l-esitu tal-appell pendenti negattivament b'mod li l-intenzjoni tal-esponent ma setghetx hlief kienet wahda – li ma jesponix hajjet il-mejta ghal periklu car. Difatti f'kaz li t-tifla rpiljat, fil-precezzjoni tal-esponent, l-appell tieghu ma kienx jigi pregudikat. Huwa evidenti li l-esponenty, li ghandu karattru verament immatur ghall-eta` li ghandu , kif intqal, qabel li ma tissejjahx ghajnuna professjonali mhux ghax kellu l-intenzjoni li jqieghed hajjet il-mejta f'periklu car imma ghaliex kellu l-percezzjoni li-mejta setghet effettivament tirpilja u din il-percezzjoni kienet ibbazata fuq esperjenzi simili li huwa kellu kemm-il darba meta abbuza mid-droga. Difatti l-genituri tieghu kkorroboraw lil xulxin in konnessjoni ma' dana l-element fis-sens li t-tnejn xehdu li kien hemm aktar minn okkazjoni wahda meta binhom stess kien intilef minn sensieh bhala rizultat tat-tehid tal-eroina u kien irpilja. Konsegwentement l-esponent kellu l-percezzjoni soggettiva li t-tfajla setghet tirpilja kif kien gara lilu kemm-il darba. Ghalhekk kif gia` ntqal l-esponent ma kellux raguni li jixtieq li jqieghed il-hajja tat-tfajla f'perikolu car ghaliex kienet proprju din l-eventwalita` li kienet tippregudikah u ghalhekk ma setax kellu l-intenzjoni li jqieghed hajjet it-tfajla f'perikolu car. Inoltre, soggettivament l-esponent ma pprevediex li t-tfajla kienet ser tmut imma ghall-kuntrarju ppreveda li kien hemm probabbilta` li tirpilja. Huwa f'dan il-kuntest li l-linja difensjonali li tirrigwarda l-omicidju involontarju tiffigura. F'dan il-kuntest huwa utliu li wiehed jerga' jirreferi ghall-insenjament tal-Carrara in kwantu relevanti ghal-linja difensjonali rigwardanti l-omicidju involontarju sollevata mid-difiza fl-ewwel grad, ghalkemm ghandu jigi premess li din is-silta tirreferi ghad-differenza bejn l-omicidju *praeter intentionem* ezistenti fil-Kodici KriminaliTaljan li fil-kuncett

tqarreb ‘l aktar ghar-reat ta’ ferita gravi segwita bil-mewt kontemplata mill-Kodici Kriminali Maltija. Carrara jikkontendi s-segwenti: ‘Ma dalla forma del dolo indeterminato si stacco` … una terza figura di omicidio che e` tutta creazione della equita` pratica – cioe` l’omicidio preterintenzionale. Questo appartiene alla famiglia degli omicidi dolosi perche` esordisce dallo animo diretto a ledere la persona; ma nel rapporto della sua gravita` occupa uno stato di mezzo fra i dolosi e i colposi. L’omicidio preterintenzionale presuppone per necessita` assoluta l’animo di nuocere alla persona di colui che si e` ucciso; e questo e` cio` che lo stacca dalla famiglia degli omicidi veramente colposi e lo mantiene nella famiglia degli omicidi dolosi. Ma presuppone che` la morte, oltre a non essere voluta non fosse neppure preveduta, benche` potesse prevedersi. E questo e` cio` che lo distingue dall’omicidio indeterminato e ne forma una specialita` intermedia tra i completamente dolosi e I semplicemente colposi omicidi. Esso rapprsenta il grado Massimo delle colpe informata dal dolo e un grado inferiore al dolo indetermianto. Cio` che lo sconfina dall’omicidio puramente colposo e` che il precursore ebbe volonta` di offendere. Cio` che lo sconfina dall’omicidio volontario e` cxhe l-agente deve ritenersi non aver previsto di poter uccidere. Non e` omicidio con dolo indeterminate per la mancanza di previsione …. Non e` pure colpa perche` vi fu l-animo malvagio diretto ad altrui nocimento. Non e` vero dolo in quanto alla uccisione perche` manco` non solo la volonta` di dare morte ma anche la previsione attuale di poterla recare.’

“Certament li l-esponent ma riedx u ma xtax il-mewt tad-*decujus* u soggettivament ma kienx qed jipprevediha. Huwa palez li huwa ma kellux raguni ghaliex ikun irid li jledi s-sahha tal-mejta jew sahansitra jipperikolalha hajjitha. Huwa proprju f’dan il-kuntest li l-inja difensjonali bazata fuq l-omicidju involontarju tidher fodnata. Eppure giet accettata mill-gurati fil-konfront ta’ missier l-esponent imma mhux fil-konfront tieghu. Jidher car li l-gurati arbirarjament ghamlu distinzjoni bejn il-kaz ta’ missier l-esponent u l-kaz tal-esponent minkejja li dawna l-elementi kienu neqsin fiz-zewg kazijiet. L-unika differenza bejn iz-

zewg kazijiet kien li ghalkemm missier l-esponent kien konsapevoli dwar il-qaghda tal-mejta, missier l-esponent ma baqax prezenti fil-fond fejn kienet it-tfajla. Dina l-assenza *ut sic* wasslet lill-gurati biex jikkonkludu li ma kienx hemm l-intenzjoni mehtiega fir-rigward tal-omicidju volontarju. Mentri huwa fatt empiriku li fic-cirkostanzi lanqas l-esponent ma kellu l-intenzjoni mehtiega biex jinstab hati ta' omicidju volontarju u difatti l-prezenza tieghu fil-lok tal-incident ma jistax jigi ritenut li seta' jwassal lill-gurija li tikkonkludi li ergo l-esponent kellu l-intenzjoni rikjesta mil-ligiu biex jinstab hati ta' omicidju volontarju. Fi kliem iehor, jidher verament arbitrarju li l-gurija waslet ghall-konkluzjoni li missier l-esponent kien hati ta' omicidju involontarju ghax kein assenti mill-appartament fejn kienet tinsab it-tfajla minn circa l-10.00 p.m. sas-6.00 a.m. l-ghada, filwaqt li waslet ghall-konkluzjoni li l-esponent kien hati ta' omicidju volontarju ghax kien prezenti fl-istess fond. Din kienet l-unika differenza bejn kaz u iehor. Eppure l-gurija lliberat lill-missier l-esponent mill-akkuza ta' omicidju volontarju izda mill-banda l-ohra sabet lill-esponent hati ta' dina l-akkuza. Bir-rispett kollu dan ma jaghmilx sens billi s-sejbien tal-htija dwar l-akkuza ta' omicidju volontarju kienet tiddepedni fuq jekk jissussistix l-elementi ta' dan ir-reat relattivament ghall-intenzjoni rikjesta mil-ligi.

"F'dan ir-rigward il-Qorti Kriminali ttraccjat l-aspetti kollha relativi ghall-kwistjoni tal-intenzjoni rikjesta mil-ligi meta l-akkuza tkun wahda ta' omicidju volontarju u dana l-ezercizzju legali sar magistralment u f'termini cari kristall. Inoltre l-ewwel Onorabbli Qorti spjegat esawrijentement il-kuncett ta' omicidju involontarju u in partikolari enfasizzat li jekk il-mewt ma jkunx r-rizultat ta' ommissjoni doluza da part ital-esponent, konsegwenti ghall-intenzjoni da part ital-esponent li jqieghed il-hajja tal-mejta f'periklu car, b'mod specifiku biex jikkawza l-mewt tad-*decujus*, allura l-gurati kellhom isibu lill-espopnent hati ta' omicidju involontarju stante li l-mewt tad-*decujus* kien ikun ir-rizultat ta' nuqqas ta' hsieb u ta' traskuragni.

"Fil-fehma tal-esponent, fid-dawl tas-suespost, il-gurija ma setghetx ragonevolment u legitimament tasal ghall-

konkluzjoni dwar il-htija tal-esponent dwar l-akkuza ta' omicidju volontarju riferit fl-att ta' akkuza relattiva.

"Fl-ahharnett l-esponent jixtieq jirreferi ghall-kawza ta' Walters deciza minn Qorti kompetenti fir-Renju Unit fl-1841 … fejn omm abbandnat lit-tarbija taghha li sussegwentement mietet:

"*'…omissis… But if the circumstances are not such that the party must have been aware that the result would be death, that would reduce the crime to manslaughter, provided the death was occasioned by an unlawful act, but not such as to imply a malicious mind … omissis ….'*

"F'dan ir-rigward l-esponent qed iressaq is-segwenti osservazzjonijiet bhala gheluq tal-presenti:

1. Li mill-provi skarsi disponibbli jirrizulta li l-esponent ma kienx partecipi fid-ecizjonijiet li ttiehdu billi huwa kien qed jistrieh fuq decizjonijiet mehuda minn haddiehor;
2. Jekk in effete l-provi disponibbli jindikaw li l-esponent kien effettivament partecipi fid-decizjonmijiet li ttiehdu, l-imgieba tieghu fis-sens li ma pprovdiesx ghajnuna medika professjonali ma kienx jammonta ghal illecitu penali billi huwa ma kienx tenut *ex lege* li jipprovdi tali ghajnuna medika lil persuna li huwa kwazi lanqas kien jaf u li maghha ma kellu ebda konnessjoni u li kienet hi li pprovokat il-periklu bl-abbuz tal-eroina da parti taghha;
3. Jekk l-esponent kien partecipiu fid-decxizjonijiet lio ttiehdu u fl-ipotesi li huwa kien obbligat statutorjament li jipprovdi l-ghajnuna professjonali lill-mejhta li kienet effettivament estraneja ghalih, huwa kellu l-percezzjoni soggettiva bazata fuq esperjenzi li huwa stess ghadda minnhom li l-mejta kienet ser tirpilja u ghalhekk ma pprevediex il-mewt tat-tfajla bhala konsegwenza certa imma possbbli biss.
4. L-esponent ma kellu f'ebda stadju x-xewqa, ir-rieda jew l-interess li jipprovoka l-mewt ta-tfajla b'mod li huwa qatt ma seta' kellu l-intenzjoni doluza li jipperikola hajjet il-mejta jew li jikkawza l-mewt taghha."

Ghalkemm huwa minnu li l-ligi kriminali ma tipprovdix testwalment ghal dak li huwa msejjah *a duty of care*, minn dak li ntqal qabel meta kien qieghed jigi trattat ir-rikors ta' Concetta Decelis u mis-siltiet citati aktar 'il fuq minn awturi esteri, m'hemm l-ebda dubju li l-ewwel Qorti korrettement interpretat in-nuqqas volontarju ta' persuna li ghandha *a duty of care* li tipprovdi l-kura, ossia l-ghajnuna, rikjesta u liema nuqqas iwassal ghall-mewt ta' persuna, bhala nuqqas li jista' jkollu konsegwenzi penali.

Ghalhekk, fic-cirkostanzi rizultanti mill-provi u fid-dawl ta' dak li ntqal aktar qabel, din il-Qorti hi tal-fehma li l-gurati setghu ragjonevolment jikkonkludu li l-appellant Jason Decelis kien ukoll assuma *a duty of care*. Dan mhux biss minhabba l-punti li ghalihom ghamel referenza l-appellant fir-rikors ta' appell tieghu u li ghalihom rrefera l-Imhallef li ppresjeda l-guri, izda anke, u b'mod partikolari, minhabba dak li ghamel <u>wara</u> li kienet intilfet minn sensiha. Difatti David Gatt xehed fl-Istruttorja fis-seduta tas-17 ta' Lulju 2001 li l-appellant cempillu ppanikkjat hafna, qallu li kellu tfajla mieghu *"overdose"* u saqsieh x'seta' jaghmel. Gatt qal li wiegbu biex icempel ambulanza jew jehodha l-polyclinic. Gatt kompla jghid li l-appellant qallu li kien se jinjettaha bil-melh. Skond Gatt, l-appellant qallu li kien ghamel hekk biex jipprova jsalvaha. L-appellant cempillu xi darba jew darbtejn ohra dak il-lejl, qallu li kienet ghadha hajja u beda jispera li se tigi tajba. Gatt saqsieh jekk kienx cempel l-ambulanza u l-appellant qallu li kien cempel. Meta Gatt xehed waqt il-guri, qal li meta cempillu l-ewwel darba l-appellant dan talbu biex imur jghinu jnizzel lil Bowdler mill-flat u jehodha l-clinic jew l-isptar. Gatt qal li rrifjuta ghax kellu "basal bizzejjed".[23] Pero` mbaghad in kontro-ezami, mistoqsi x'kien qal lill-appellant biex jaghmel, wiegeb li qallu jehodha l-clinic jew l-isptar u "jiena kull m'ghamilt ghidtlu x'ghandu jaghmel, xi nhoss li hu tajjeb ghalih li ghandu jaghmel u issa mbaghad jaghmel hu, uh."[24] Qal ukoll li l-appellant qallu li kien injettaha bil-melh. Fuq suggeriment tad-difiza li kien Gatt li

---

23 Tape 10 Side B p. 5.
24 Tape 10 Side B p. 9.

qal lill-appellant biex jaghmel hekk, ix-xhud wiegeb li "jista' jkun dak il-hin, jista' jkun. Mhux ha nghidlek iwa jew le."

Minn dan jidher car li l-appellant, f'dak il-*"panic"* li qabdu, ha decizjoni cara u inekwivoka: li ma jsegwix il-parir ta' David Gatt u minflok jassumi hu l-kura ta' Rachel Bowdler, haga li ma kellux ghalfejn jaghmel galadarba ma jidher li kien hemm l-ebda prova li hu kellu x'jaqsam mat-tehid tad-droga minn Rachel Bowdler. Izda, nonostante li rrejalizza li ma kinitx haga ta' idejh, huwa xorta wahda naqas milli jaghmel l-aktar haga elementari – dik li jitlob ghajnuna medika. Minflok, ipprova jiehu hsiebha hu billi jinjettalha l-melh, cempel lil David Gatt u cempel ukoll lil missieru Carmel Decelis.

X'kien il-motiv wara l-ommissjoni tant lampanti ta' l-appellant? Mill-fedina penali ta' l-appellant jirrizulta li fit-30 ta' Mejju 2002 inghatat sentenza mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali (Sede Inferjuri) fil-konfront ta' l-appellant – kaz li del resto l-appellant jirreferi ghalih fir-rikors ta' appell tieghu. Din il-Qorti hadet *judicial cognizance* ta' dik is-sentenza u minnha jirrizulta li permezz taghha dik il-Qorti kkonfermat sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fl-10 ta' Mejju 2001 li biha l-appellant kien instab hati ta' pussess tad-droga eroina kontra l-ligi kif ukoll li ttraffika l-istess droga u gie kkundannat ghoxrin xahar prigunerija u multa ta' Lm500. Dan ifisser li l-kaz odjern gara tlett ijiem biss wara li kienet inghatat is-sentenza msemmija li minnha l-appellant kien intavola appell. Dan kien motiv bizzejjed biex l-appellant jaghmel minn kollox biex ma jdahhalx l-awtoritajiet medici peress illi dawn kienu jinfurmaw lill-Pulizija u huwa jerga' jigi sottomess ghal investigazzjoni ohra.

L-appellant jghid li kien hemm haddiehor li kien qieghed jiehu d-decizjonijiet. Hekk jidher li kien il-kaz meta dahlet fix-xena l-appellanti ommu Connie Decelis. Izda sa dak il-hin huwa kien diga` ha d-decizjoni konxja li ma jitlobx ghajnuna medika, u meta r-riskju tal-mewt kien car. U f'dak li gara wara, partikolarment il-habi tal-kadavru, huwa kien kompletament partecipi u konsenzjenti. Bhala

bniedem li jidher li kien ilu zmien mhux hazin jabbuza mid-droga u l-konsegwenzi taghha meta jiehu aktar milli jiflah, kien certament konxju wkoll mill-fatt li *overdose* tista` twassal ghall-mewt – ma tridx wisq gherf u “maturita`” biex tkun taf dan. Huwa fatt maghruf li kull min jabbuza mid-droga jahseb li qatt ma hi se tmiss lilu, izda fl-istess hin jaf li jsehhu mwiet b’rizultat ta’ *overdose* ta’ droga. Ghalhekk l-appellant ukoll kien *reckless* dwar il-konsegwenzi ta’ l-agir tieghu, ossia l-ommissjoni voluta tieghu li jsejjah minnufih l-ghajnuna medika bir-riskju rejali li dik l-ommissjoni tieghu kienet twassal ghall-mewt ta’ Bowdler, u dan ghall-motiv li ried jevita problemi ulterjuri mal-gustizzja.

Kwindi l-aggravji ta’ l-appellant huma respinti.

L-appellanti Concetta Decelis tappella wkoll mill-piena li hija tqis bhala wahda esagerata u li ma tirriflettix il-partecipazzjoni taghha fil-kaz. L-appellant Jason Decelis m’ghandux aggravju specifiku dwar il-piena peress illi huwa qieghed jitlob li jigi liberat mill-akkuza dedotta kontra tieghu; dan ma jfissirx li din il-Qorti ma tistax taghmel il-konsiderazzjonijet opportuni dwar il-piena, anke jekk l-aggravji tieghu gew michuda.

Fis-sentenza appellata jidher li l-ewwel Qorti kkunsidrat dak kollu li seta’ jigi kkunsidrat dwar il-piena, cioe` sija c-cirkostanzi favur sija dawk kontra z-zewg appellanti.

Ta’ spiss gie osservat minn din il-Qorti, kemm fil-gurisdizzjoni taghha superjuri kif ukoll dik inferjuri, li fuq appell mill-piena hija bhala regola ma tirrimpjazzax il-piena moghtija mill-ewwel Qorti b’dik li kieku hija – cioe` din il-Qorti – kienet taghti fic-cirkostanzi rizultanti kemm-il darba ma jkunx jirrizulta li l-piena moghtija mill-ewwel Qorti kienet b’xi mod *“wrong in principle”* jew *“manifestly excessive”*. Bhalma ntqal f’ **Blackstone’s Criminal Practice 2004**:

“The phrase ‘wrong in principle or manifestly excessive’ has traditionally been accepted as encapsulating the Court of Appeal’s general

approach. It conveys the idea that the Court of Appeal will not interfere merely because the Crown Court sentence is above that which their lordships as individuals would have imposed. The appellant must be able to show that the way he was dealt with was outside the broad range of penalties or other dispositions appropriate to the case. Thus in *Nuttall* (1908) 1 Cr App R 180, Channell J said, 'This court will…be reluctant to interfere with sentences which do not seem to it to be wrong in principle, *though they may appear heavy to individual judges*' (emphasis added). Similarly, in *Gumbs* (1926) 19 Cr App R 74, Lord Hewart CJ stated: *'…that this court never interferes with the discretion of the court below merely on the ground that this court might have passed a somewhat different sentence; for this court to revise a sentence there must be some error in principle."* Both Channell J in *Nuttall* and Lord Hewart CJ in *Gumbs* use the phrase 'wrong in principle'. In more recent cases too numerous to mention, the Court of Appeal has used (either additionally or alternatively to 'wrong in principle') words to the effect that the sentence was 'excessive' or 'manifestly excessive'. This does not, however, cast any doubt on Channell J's dictum that a sentence will not be reduced merely because it was on the severe side – an appeal will succeed only if the sentence was excessive in the sense of being outside the appropriate range for the offence and offender in question, as opposed to being merely more than the Court of Appeal itself would have passed." [25]

M'hemm l-ebda dubju li l-piena nflitta fil-konfront taz-zewg appellanti taqa' fil-parametri tal-ligi stante li l-omicidju volontarju jgorr mieghu l-piena ta' prigunerija ghall-ghomor. Ezami tas-sentenza appellata turi li l-ewwel Qorti kkunsidrat ic-cirkostanzi rilevanti kollha tal-kaz. Dik il-Qorti kkunsidrat ukoll ic-cirkostanzi mitiganti applikabbli ghal kull wiehed u wahda mill-appellanti, inkluz il-fatt li l-verdett

[25] Page 1695, para. D23.45

f'kull kaz ma kienx unanimu u t-talba ta' klemenza li saret mill-gurati fil-konfront ta' l-appellanti Concetta Decelis. Il-fatt li hawn si tratta ta' omicidju permezz ta' att ta' ommissjoni kif ukoll il-fatt li l-intenzjoni kienet wahda pozittiva indiretta (u mhux pozittiva diretta) ma jnaqqas xejn mill-gravita` ta' dak li sehh – fatt li kien pjenament a konoxxenza ta' l-ewwel Qorti meta erogat il-piena. L-ewwel Qorti kienet ukoll pjenament konsapevoli – kif jidher car mill-indirizz lill-gurati – li ma kien hemm ebda prova li kien Jason Decelis li forna d-droga li permezz taghha mietet Bowdler. Id-differenza fil-piena bejn dik inflitta fuq Concetta Decelis u fuq binha hija spjegata minhabba l-antecedenti penali ta' Jason Decelis minn naha u l-klemenza mitluba mill-gurati min-naha l-ohra fir-rigward ta' ommu. Oggettivament ma hemmx dubju li dan kien kaz mill-aktar kiefer fejn tfajla qieghda tmut, agonizzanti ghal sighat, u z-zewg appellanti qed jarawha tmut jew jarawha fir-riskju tal-mewt u ma jaghmlux l-aktar haga ovvja, semplici u elementari li setghu jaghmlu: telefonata ghal ghajnuna medika; minflok, biex ma jinvolvux "il-gustizzja" jaraw kif jaghmlu biex forsi "jikkurawha" huma. L-agir taghhom huwa kundannabbli bla rizerva, u fic-cirkostanzi din il-Qorti ma tarax li l-piena nflitta mill-ewwel Qorti tista' titqies bhala *"wrong in principle or manifestly excessive"*. Ghalhekk din il-Qorti mhix ser tvarja l-piena.

Ghal dawn il-motivi:

Tiddeciedi billi tichad kemm l-appell ta' Concetta Decelis kif ukoll l-appell ta' Jason Louis Paul Decelis u tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier taghha.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------